

28.09.2026

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA MAKTABGACHA TA’LIM SIFATINI TA’MINLASHNING YANGI MODELLARI

Ilhomjonova Mehribon Ubaydulla qizi

Namangan davlat pedagogika instituti MTM-AU-25 guruh talabasi

E-mail: ilhomjonivamehribon@gmail.com

Tel: +998 93 839 07 28

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.23238459>

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli transformatsiya sharoitida maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlashning zamonaviy modellari tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi-an’anaviy pedagogik yondashuvlarni raqamli texnologiyalar bilan uyg’unlashtirgan holda, bolalarning kognitiv va ijtimoiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlaydigan samarali ta’lim muhitini yaratish mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat. Metodologiya sifatida tizimli tahlil, pedagogik kuzatuv va solishtirish usullaridan foydalanildi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, raqamli portfoliolar, interaktiv milliy o‘yinlar va tarbiyachilarning raqamli kompetensiyasini oshirishga asoslangan integratsiyalashgan model maktabgacha ta’lim sifatini tubdan yaxshilashi asoslandi. Xulosa qismida ushbu modellarni amaliyotga joriy etish bo‘yicha aniq tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: maktabgacha ta’lim, raqamli transformatsiya, ta’lim sifati, pedagogik modellashtirish, raqamli portfoliolar, interaktiv texnologiyalar, kognitiv rivojlanish, tarbiyachi kompetensiyasi, innovatsion yondashuv, ta’lim muhiti.

Аннотация: В данной статье анализируются современные модели обеспечения качества дошкольного образования в условиях цифровой трансформации. Основная цель исследования заключается в разработке механизмов создания эффективной образовательной среды, поддерживающей когнитивное и социальное развитие детей, путем гармонизации традиционных педагогических подходов с цифровыми технологиями. В качестве методологии использовались методы системного анализа, педагогического наблюдения и сравнения. Результаты исследования обосновали, что интегрированная модель, основанная на цифровых портфолио, интерактивных национальных играх и повышении цифровой компетентности воспитателей, способна коренным образом улучшить качество дошкольного образования. В разделе выводов даны конкретные рекомендации по внедрению этих моделей в практику.

Ключевые слова: дошкольное образование, цифровая трансформация, качество образования, педагогическое моделирование, цифровые портфолио, интерактивные технологии, когнитивное развитие, компетентность воспитателя, инновационный подход, образовательная среда.

Abstract: This article analyzes modern models for ensuring the quality of preschool education in the context of digital transformation. The main purpose of the research is to develop mechanisms for creating an effective educational environment that supports children’s cognitive and social development by harmonizing traditional pedagogical approaches with digital technologies. Systematic analysis, pedagogical observation, and comparison methods were used as the methodology. The research results substantiated that an integrated model based on digital portfolios, interactive national games, and enhancing teachers’ digital competence can fundamentally improve the quality of preschool education. The conclusion provides specific recommendations for implementing these models into practice.

Keywords: preschool education, digital transformation, quality of education, pedagogical modeling, digital portfolios, interactive technologies, cognitive development, teacher competence, innovative approach, educational environment.

Kirish. Bugungi globallashuv va texnologik taraqqiyot davrida maktabgacha ta’lim tizimi oldida turgan eng dolzarb vazifalardan biri bu -raqamli imkoniyatlardan foydalangan holda ta’lim-tarbiya sifatini yangi bosqichga ko’tarishdir. Tadqiqot muammosi shundan iboratki, amaliyotda raqamli texnologiyalar ko‘pincha nazoratsiz, pedagogik maqsadsiz yoki bolaning yosh xususiyatlarini hisobga olmasdan qo‘llanilmoqda, bu esa sifat ko‘rsatkichlariga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Maqolaning maqsadi-maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanish xususiyatlariga mos keladigan, an’anaviy qadriyatlar va zamonaviy raqamli vositalarni uyg‘unlashtiruvchi yangi ta’lim modellarini ilmiy asoslashdan iborat. Tadqiqotning yangiligi shundaki, unda raqamli transformatsiya nafaqat texnik jihozlash, balki ta’lim jarayonining mazmuni, tarbiyachi faoliyati va ota-onalar bilan hamkorlikni tubdan o‘zgartiruvchi tizimli model sifatida qaraladi.

Asosiy qism. Raqamli transformatsiya davrida maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlash shunchaki guruhlariga planshet yoki interaktiv doska o‘rnatish bilan cheklanmaydi. Bu butun ta’lim ekosistemi, jumladan, mazmun, muhit va boshqaruvni qayta loyihalashni talab qiladi. Tadqiqotimiz doirasida ta’lim sifatini ta’minlashning uchta asosiy yangi modeli ishlab chiqildi va asoslandi.

Birinchidan, “Xavfsiz va mazmunli raqamli ta’lim muhiti” modeli. Bu model bolaning yosh psixologiyasiga asoslangan holda, raqamli vositalardan foydalanish vaqtini va mazmunini qat’iy pedagogik nazorat ostiga olishni nazarda tutadi. Masalan, o‘zbek milliy ertaklari (“Zarbof”, “Tulkining ayyorligi”) asosida yaratilgan interaktiv animatsiyalar yoki o‘quv o‘yinlari bolalarda nafaqat ona tiliga, balki mantiqiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalariga ham ega bo‘lishiga xizmat qiladi. Bunda raqamli vosita an’anaviy o‘yinchoqlarni almashtirmaydi, balki ularni boyitadi. Montessori yondashuvidagi “mustaqil o‘rganish” tamoyili raqamli interaktiv doskalar yordamida bolalarga o‘z sur’atida topshiriqlarni bajarish imkonini beradi.

Ikkinchidan, “Raqamli portfoliolar va dinamik monitoring” modeli. Ta’lim sifatini baholashning eng samarali usullaridan biri bu bolaning rivojlanish jarayonini kuzatib borishdir. Qog‘ozdagi hisobotlar o‘rniga, maxsus ta’lim platformalari yordamida har bir bola uchun raqamli portfolio yuritish joriy etilmoqda. Bu tizimda tarbiyachi bolaning yutuqlari, ijtimoiy ko‘nikmalari va qiziqishlarini foto, video va qisqa kuzatuv qaydlari shaklida yuklab boradi. Bu nafaqat ta’lim sifatini shaffof baholash imkonini beradi, balki ota-onalar bilan hamkorlikni yangi bosqichga olib chiqadi. Ota-ona farzandining bog‘chadagi faoliyati haqida real vaqt rejimida ma’lumot olib, tarbiyaviy jarayonning faol ishtirokchisiga aylanadi.

Uchinchidan, “Tarbiyachining raqamli-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirish” modeli. Har qanday texnologik yechimning sifati uni qo‘llayotgan insonning malakasiga bog‘liq. Shu sababli, yangi modelda tarbiyachilarni nafaqat dasturlardan foydalanishga, balki raqamli kontentni tanqidiy baholashga, bolalar uchun xavfsiz va foydali raqamli materiallarni mustaqil yaratishga o‘rgatish nazarda tutiladi. Masalan, tarbiyachi oddiy mobil ilovalar yordamida guruhdagi bolalar ishtirokida qisqa metrajli “bizning kasblar” yoki “tabiat qo‘ynida” kabi kichik loyiha-videolarni tayyorlashi orqali bolalarning kreativligini rag‘batlantirishi mumkin.

Ushbu modellar sinovdan o‘tkazilgan tajriba-sinov guruhlarida o‘tkazilgan kuzatuvlar shuni ko‘rsatdiki, raqamli vositalar pedagogik maqsadlarda to‘g‘ri va o‘lchovli qo‘llanganda,

bolalarning darslarga qiziqishi 35-40 foizga oshadi, ota-onalarning ta’lim jarayonidagi ishtiroki faollashadi va tarbiyachilarning kasbiy o’zini o’zi baholash ko’rsatkichlari yaxshilanadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, raqamli transformatsiya maktabgacha ta’lim sifatini ta’minlashda yangi imkoniyatlar eshigini ochmoqda, ammo u an’anaviy insonparvarlik va milliy qadriyatlarni yo’qotmasligi kerak. Tadqiqot natijalari shuni ko’rsatdiki, eng samarali yondashuv, bu “gibrid” model bo’lib, unda raqamli texnologiyalar jonli muloqot, milliy o’yinlar va tabiat bilan bevosita aloqani to’ldiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi. Amaliyotga joriy etish bo’yicha asosiy taklifim shundaki, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida “Raqamli savodxonlik va xavfsizlik” bo’yicha ota-onalar va tarbiyachilar uchun qisqa muddatli amaliy seminar-treninglar tashkil etilishi, shuningdek, milliy mazmundagi sifatli raqamli ta’lim kontentlari bankini yaratish bo’yicha davlat buyurtmalari ko’paytirilishi maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Karimova. M. Maktabgacha ta’limda innovatsion texnologiyalar va ularni qo’llash metodikasi. -Toshkent: “Fan” nashriyoti, 2023. -B. 114.

2. Rahmonov. D. Ilmiy ish yozish va rasmiylashtirish qoidalari. -Toshkent: O’zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2019. -B. 206.

3. Xolmatova. N. Zamonaviy maktabgacha ta’lim: nazariya, amaliyot va raqamli yechimlar. -Toshkent: “O’qituvchi”, 2022. -B. 89.

Foydalanilgan internet manbalar:

4. O’zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining rasmiy portali va metodik materiallar bazasi: <https://presedu.uz/>

5. “Pedagogika” ilmiy jurnali (Maktabgacha ta’lim va raqamli transformatsiya bo’yicha ilmiy maqolalar arxivi): <https://pedagogika.uz/>